

М. Єпіхіна

доцент кафедри дошкільного та початкового навчання
Навчально-наукового інституту педагогіки і психології
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
кандидат педагогічних наук
dewdrop@ukr.net

ORCID id 0000-0003-0199-8186

**СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ДО ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

У статті констатовано необхідність і доцільність формування готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії на етапі професійної підготовки у закладах вищої освіти. Проаналізовано варіатив наукових підходів щодо визначення поняття «готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі», представлено авторську дефініцію зазначеного феномену. Обґрунтовано та визначено структурні компоненти готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі, що містить такі компоненти, як-от: мотиваційно-ціннісний (мотиви, потреби до партнерської взаємодії, загальнолюдські та освітні цінності), когнітивний (знання про партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, його сутність, структуру, критерії та рівні сформованості, технології взаємодії), практиологічний (комунікативні та організаторські уміння, що реалізуються у процесі партнерської взаємодії; уміння впроваджувати ефективні стратегії, технології, форми і засоби партнерської взаємодії; уміння здійснювати рефлексивний аналіз своєї діяльності та партнерів).

Ключові слова: *готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій; партнерська взаємодія; професійна готовність; структура готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі.*

© Єпіхіна М.А, 2022

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022

Вступ. В умовах реформування сучасної вищої освіти суттєвого значення набуває проблема якості підготовки майбутніх вчителів початкової школи. Поява низки нормативних освітянських документів (Концепції «Нової української школи» (2016), закони України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), «Державний стандарт початкової освіти» (2018 р), Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (2020) змушують по-новому (згідно з викликами і потребами ринку праці) осмислити зміст професійної готовності вчителя початкової школи, що формується на етапі здобуття ним вищої освіти.

Серед загальних компетентностей, представлених в професійному стандарті, визначено педагогічне партнерство. Ця компетентність дає змогу реалізувати особистісні і професійні прагнення,

створити системні сприятливі умови для академічної соціалізації особистості кожного учасника освітнього процесу на засадах визнання абсолюту цінності людської гідності і рівності прав людини (Що таке права людини, 2021).

Початковий період навчання є особливим етапом у становленні освіти. Саме у початковій школі починається процес формування фундаменту загальних знань, на яких здобувачі освіти будуть будувати свою подальшу освіту. У даному контексті відзначимо, що від того, наскільки дитині буде комфортно і добре в школі, багато в чому залежать її навчальні успіхи й емоційна рівновага. Тобто сучасний вчитель початкової школи — як агент змін сучасного освітнього простору в умовах формування Концепції «Нової української школи», має будувати особливі відносини з учасниками освітнього процесу, які у сучасних дослідженнях визначаються як партнерські. Відтак, зазначені об'єктивні позиції актуалізують необхідність і доцільність формування готовності

майбутнього вчителя до партнерської взаємодії ще етапі професійної підготовки в університеті.

Метою статті є визначення сутності та структури готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі.

Завдання статті полягають в обґрунтуванні необхідності формування готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії у початковій школі, а також у визначенні сутнісного змісту поняття «готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії у початковій школі» та структури зазначеного феномену.

Аналіз сучасних досліджень. Уперше поняття «партнерство» було введено у науковий обіг американською дослідницею Джойс Л. Епштейн на початку 90-х років ХХ століття (Epstein J, 1992, р. 8).

У вітчизняному науковому просторі поняття «партнерство» з'являється у 2017 році із появою Концептуальних засад реформування середньої освіти «Нова українська школа», у яких відзначено, що нова школа працюватиме на засадах педагогіки партнерства, де учителі та учні є рівноправними учасниками освітнього процесу і разом відповідають за його результати (Концепція Нової Української Школи, 2016).

Сучасний аналіз психолого-педагогічної літератури дає підстави стверджувати, що останнім часом феномен партнерської взаємодії в освітньому просторі є доволі актуальним і досліджується за такими напрямками: *освітнє партнерство у вищій школі* (С. Герасіна, О. Дубасенюк, В. Желанова, С. Коляденко, О. Коханова, В. Оніпко, О. Топузов, та ін.); *проблема використання педагогіки партнерства у підготовці майбутніх фахівців Нової української школи* (О. Барабаш, О. Бондаренко, А. Бугайчук В. Дідух, І. Казанжи, Ю. Лимар, О. Савченко Т. Федірчик та ін.); *сутність професійної підготовки майбутніх педагогів* (О. Дубасенюк, О. Савченко, Л. Хомич, Л. Хоружа та ін.); *підготовка вчителів початкової школи до професійної діяльності* (Л. Веред, М. Євтух, В. Желанова О. Комар, О. Матвієнко, О. Савченко, А. Струк, Л. Хомич та ін.); *підготовка майбутніх вчителів початкової школи до партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу* (О. Дубасенюк, В. Євдокімова, О. Коханова, Л. Куземко, О. Матвієнко, В. Молоченко, В. Моргун, К. Петрик та ін.) Суттєвим у контексті нашого дослідження є дослідження Л. Куземко, В. Молоченко щодо визначення структурних компонентів готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії.

Результати аналізу літературних джерел дають підстави стверджувати, що проблема готовності майбутніх вчителів до партнерської взаємодії в початковій школі досліджувалась лише аспектно.

Виклад основного матеріалу. Передумовою визначення сутності поняття «готовність майбут-

нього вчителя початкової школи до партнерської взаємодії» є аналіз базових понять «партнерська взаємодія» і «готовність майбутнього вчителя до професійної діяльності». Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, з одного боку, про різноманітність дослідницьких векторів визначеного феномена, а з іншого — про відсутність єдиної точки зору щодо визначення сутності партнерської взаємодії.

Існує декілька визначень партнерської взаємодії. Так, В. Молоченко партнерську взаємодію розглядає як форму безпосереднього взаємовпливу автономних, рівноправних суб'єктів, що характеризується добровільністю, взаємною довірою, відповідальністю та спрямована на досягнення спільного результату (Молоченко, 2017, с. 106). Схожою є думка Л. Куземко, яка під партнерською взаємодією розуміє достатньо складний соціальний феномен, особливий вид інтерактивної навчальної взаємодії, що базується на принципах рівноправності, взаємного визнання і відповідальності. Тобто партнерська взаємодія характеризується дослідницею як безпосередній вплив суб'єктів одне на одного, що породжує співпрацю, засновану на взаємовигоді та рівноправності, з метою досягнення спільної мети (Куземко, 2021, с. 198).

Н. Бірко партнерську взаємодію розглядає як узгоджену діяльність вчителя, учнів, (інших учасників навчально-виховного процесу) спрямовану на досягнення спільних цілей, результатів та вирішення важливих завдань (Бірко, 2018, с. 7-16).

На думку О. Дубасенюк партнерська взаємодія — це гуманістично орієнтований педагогічний процес або особистісний контакт суб'єктів освітньо-виховного процесу, що має своїм наслідком взаємні позитивні зміни їх поведінки, діяльності, якостей, відносин, установок (Дубасенюк, 2022). Тобто партнерська взаємодія розглядається вченою як співробітництво, коли успіхи одних учасників спільної діяльності стимулюють більш продуктивну і цілеспрямовану діяльність її учасників. Гуманістично орієнтований педагогічний процес може бути, на думку О. Дубасенюк, тільки процесом партнерської взаємодії суб'єктів освітнього процесу, коли учасники такої взаємодії виступають як паритетні, рівноправні, у міру своїх знань і можливостей партнери. Взаємодія з іншими особами у різних комунікативних ситуаціях, як зазначає дослідниця, має сприяти досягненню поставлених цілей, розвитку природного потенціалу кожної особистості, його реалізації у професійній діяльності.

Загальнення різних підходів до розуміння сутності партнерської взаємодії дає підстави розглядати *партнерську взаємодія між суб'єктами освітнього процесу* як новий тип взаємодії, який ґрунтується на паритетній основі та характеризується загальними цілями, взаємною відповідаль-

ністю сторін за результати співпраці, а також особистісним прогресом кожного учасника у процесі спільної діяльності. Партнери в даному контексті — це учасники взаємодії (суб'єкти освітнього процесу), які здатні до діалогу й групового спілкування, до роботи у команді, які є організаторами освітнього процесу і співпрацюють у досягненні поставленою мети.

Аналіз змісту поняття «готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі» доцільно розпочати зі з'ясування сутності базових термінів «професійна підготовка», «професійна готовність».

Вагомою для нашого дослідження є думка Н. Івасів (2017), яка стверджує, що «у сучасній психолого-педагогічній літературі існує декілька підходів до визначення сутності професійної підготовки. Психологи розглядають її як засіб приросту індивідуального потенціалу особистості, розвитку резервних сил, пізнавальної і творчої активності на основі оволодіння загальнонауковими та професійно значущими знаннями, уміннями і навичками. Представники педагогічної науки вбачають сутність такої підготовки в набутті людиною професійної освіти, що є результатом засвоєння інтелектуальних знань, умінь та формування необхідних особистісних професійних якостей» (Івасів, 2017, с. 21–25).

На думку Н. Ничкало, в основі поняття «професійна підготовка» лежить орієнтація на особистісний розвиток і творчу самореалізацію кожного громадянина України, формування поколінь, які навчаються впродовж життя, розвивають цінності громадянського суспільства, сприяють консолідації української нації та її інтеграції в європейський та світовий простір (Ничкало, 2001, с. 15). Тобто, учена розглядає професійну підготовку людини як особистісне досягнення, яке, разом з тим, є і соціальною цінністю.

Під професійною готовністю Т. Жаровцева розуміє не тільки результат, але й мету професійної підготовки, початкову й основну умову ефективної реалізації можливостей кожної особистості. Цим, на думку дослідниці, підкреслюється діалектичний характер готовності як якості і стану, а також динамічного процесу (Жаровцева, 2009).

За Т. Гармаш, готовність до професійної діяльності — це складна динамічна структура, яка поділяється на психологічну, науково-теоретичну і практичну та включає в себе такі компоненти: мотиваційний (мотиви, потреби, емоції, прагнення, інтереси, цінності, ідеали тощо); когнітивний (система знань, умінь і навичок); операційний (володіння способами і прийомами, культурою професійної діяльності). Тобто, на думку дослідниці, готовність є істотною передумовою цілеспрямованості й ефективності діяльності. Вищий рівень її сформованості допомагає молодому

фахівцеві високоякісно виконувати свої професійні дії відповідно до складних ситуацій (Гармаш, 2017). Отже, на основі короткого аналізу сутності визначених понять приходимо до висновку, що професійна підготовка — це процес навчання (формування професійної готовності), а професійна готовність — це результат професійної підготовки, психічний стан та якісні особистісні характеристики, що регулюють цей стан.

Згідно логіки нашого дослідження вважаємо за необхідне розглянути поняття «готовність майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності», «готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі».

На думку О. Пометун, сучасна професійна діяльність майбутнього вчителя початкових класів базується на його підготовці як високопрофесійного фахівця, який ознайомлений з сучасними світовими вимогами до навчально-виховного процесу школи першого ступеня, підготовлений до організації навчальної діяльності молодших школярів як педагогічної взаємодії, яка спрямована на розвиток кожної особистості, її підготовку повноцінного існування та діяльності в суспільстві (Пометун, 2004).

Л. Костючек, готовність майбутнього вчителя початкових класів розглядає як інтегративну якість особистості з позитивною мотивацією, із стійкими моральними цінностями та міцними знаннями й уміннями, що дає можливість творчо підходити до вирішення професійних завдань та критично оцінювати власні дії. Тобто, на думку дослідниці, — це фундаментальна умова, цілісне інтегральне утворення, що синтезує особливу психологічну та предметну підготовку, системність специфічних знань, сформованість особистісних якостей, навички творчо розв'язувати педагогічні завдання, прагнення до самовдосконалення, ознайомлення із сучасними світовими вимогами (Костючек, 2019).

Цікавою для нашого дослідження є позиція О. Івлєвої, яка під готовністю учителя початкових класів до професійної діяльності розуміє полікомпонентний утвір, що включає в себе психологічну, педагогічну, предметну підготовку, а також сформованість певних особистісних якостей педагога. Отже, на думку дослідниці, фахова готовність учителя початкових класів виступає складовою більш загального поняття готовності вчителя до педагогічної діяльності і визначається як цілісне стійке утворення, що є фундаментальною передумовою успішного виконання професійних функцій з організації ефективного вивчення молодшими школярами навчальних предметів і результатом професійно-педагогічної підготовки вчителя (Івлєва, 2001).

Щодо структури професійної готовності майбутніх вчителів початкової школи, то відзначимо, що у сучасному науковому просторі не існує

єдиного погляду на компоненти готовності майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності. Вітчизняні вчені репрезентують тотожні підходи до визначення структурних компонентів готовності майбутніх учителів початкової школи. Причинами такого феномену, на наш погляд, є суб'єктивний погляд й особливі підходи дослідників до цієї проблеми.

Вагоме значення для нас має дослідження В. Старости, у якому вчений подає узагальнені дані щодо компонентів готовності майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності. Як зазначає дослідник, вчені наводять у структурі готовності майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності як певні подібні компоненти — мотиваційний, змістовий (когнітивний), процесуальний (операційний), так і відмінні — рефлексивний (Бистрюкова, 2009; Шаповал, 2007), комунікативний (Бужина, 2005; Шаповал, 2007), особистісні та функціональні (Шаповал, 2007). Результатом дослідження В. Старости стало виокремлення наступних компонентів готовності майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності: мотиваційний/мотиваційно-ціннісний (мотиви, ставлення до педагогічної діяльності та ін.); когнітивний (деякі дослідники називають змістовий, теоретичний тощо); процесуальний (визначається також як практичний, виконавчий, конструктивний, технологічний та ін.); рефлексивний (полягає в адекватній самооцінці власних можливостей, аналізі та самоаналізі навчально-пізнавальної діяльності, аналітичному мисленні та ін.). Отже, порівняльний аналіз вченого показує, що перші три компоненти виділяють більшість дослідників, а з урахуванням специфіки певного виду професійної діяльності вчителя початкової школи у структуру готовності вводять специфічні чи додатові компоненти (Староста, 2019).

Вважаємо за необхідне зазначити, що студіювання психолого-педагогічної літератури з визначеної проблеми, її аналіз дає нам підстави стверджувати, що підготовка майбутніх учителів до партнерської взаємодії в початковій школі є новим вектором досліджень у сучасному педагогічному просторі, який тільки починає розвиватись в Україні. У зв'язку з цим поняття «готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі» залишається малодосліджуваним і розглядається аспектно.

Вагомий науковий інтерес для нас представляє дисертаційне дослідження В. Молоченко «Формування у майбутніх фахівців аграрної сфери готовності до партнерської взаємодії у професійній діяльності» (Молоченко, 2017). Дослідницею сформульовано *робоче* визначення поняття готовності майбутніх фахівців аграрної сфери до партнерської взаємодії, під яким вона розуміє комплексне особистісне утворення, що

забезпечує здатність до конструктивної взаємодії у групі фахівців на основі інтеграції мотивації до співпраці, знань, умінь, навичок і якостей, необхідних для координації зусиль у процесі спілкування та спільного виконання професійних завдань. (Молоченко, 2017, с. 106). Структура готовності до партнерської взаємодії у професійній діяльності майбутніх аграріїв представлена В. Молоченко п'ятьма компонентами: когнітивним, мотиваційним, особистісним, комунікативним і діяльним.

Дослідниця Л. Куземко вбачає, що готовність до партнерської взаємодії забезпечує самореалізацію студента — майбутнього вчителя початкових класів як у процесі професійної підготовки, так і у майбутній професійній діяльності. Л. Куземко вважає за доцільним у структурі готовності вчителя початкових класів до партнерської взаємодії визначити три компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивно-операційний, рефлексивно-прогностичний компоненти (Куземко, 2021).

Деякий інший погляд на структуру готовності до партнерської взаємодії студентів має В. Кручек. Дослідниця вважає, що партнерство неможливе без спільної діяльності, без відчуття відповідальності за результат цієї діяльності, без умінь налагодження конструктивного діалогу, вміння йти на компроміси. Тому, до її структури В. Кручек відносить два компоненти соціальну активність (почуття належності до колективу, відповідальність за доручену справу, надання переваги інтересам колективу перед особистими) і мотиви (активне, творче ставлення до праці) (Кручек, 2004).

В. Дідух структуру готовності до педагогічної взаємодії з учасниками освітнього процесу розглядає як сукупність взаємопов'язаних компонентів: ціннісно-мотиваційного, когнітивно-діяльницького, особистісно-творчого, рефлексивно-оцінювального. На думку дослідниці ці компоненти є пов'язаними складовими частинами й мають відображати найважливіші ознаки особистісної та діяльницької сторін учасників освітнього процесу (Дідух, 2020).

Під поняттям «готовність майбутнього вчителя до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня» О. Матвієнко розуміє сукупність особистісних, психологічних і професійних особливостей майбутнього вчителя, що охоплюють ціннісно-мотиваційну, змістово-процесуальну та дієво-операційну сфери педагогічної діяльності, яка дає йому змогу успішно реалізувати педагогічну взаємодію у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня. (Матвієнко, 2010, с. 181).

Отже, ґрунтуючись на продуктивних ідеях теоретичного аналізу, а також визначенні вище розглянутих понять, сформулюємо базове поняття дослідження «готовність майбутнього вчителя

до партнерської взаємодії у початковій школі» та визначимо її структуру. Під **готовністю майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі** ми розуміємо сукупність особистісно-професійних якостей, які сприяють ефективній взаємодії між суб'єктами освітнього процесу на засадах партнерства.

Беручи до уваги розглянуті вище наукові позиції, в структурі готовності до партнерської взаємодії виокремлюємо такі компоненти, як-от: мотиваційний-ціннісний, когнітивний, праксіологічний. Розглянемо їх.

Мотиваційно-ціннісний компонент готовності до партнерської взаємодії містить мотивацію майбутнього вчителя до здійснення професійно-педагогічної діяльності; потребу у взаємодії та спілкуванні з суб'єктами освітнього процесу на засадах партнерства; інтерес до освоєння ефективних способів спілкування; наполегливість у подоланні труднощів, які виникають у процесі вирішення завдань, пов'язаних з організацією взаємодії; ціннісне ставлення до майбутньої професії, до суб'єктів партнерської взаємодії; потребу в актуалізації та реалізації свого особистісного потенціалу.

Когнітивний компонент готовності до партнерської взаємодії інтегрує сукупність знань про мету, завдання, принципи та засоби педагогіки партнерства; знань закономірностей, принципів, методів та форм організації спілкування на засадах партнерства; знань про особливості та стилі взаємодії; про діалогове навчання та способи його організації; знань щодо механізмів регулювання спільної дії, ролі, позиції, які займають учасники взаємодії; знань про особливості комунікативної поведінки у процесі взаємодії.

Праксіологічний компонент містить уміння і навички організації освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства; уміння налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу; уміння аналізувати перспективні напрями педагогічного партнерства у початковій школі; уміння добирати і застосо-

увати на практиці ефективні методи та форми педагогічного партнерства; вміння впроваджувати різні стратегії для розв'язання конфліктів між учасниками освітнього партнерства; володіння уміннями і навичками проектування взаємодії, орієнтованої на педагогіку партнерства; уміння здійснювати підтримку та супровід розвитку дитини в освітньому процесі НУШ.

Висновки. Таким чином, у процесі нашого дослідження було визначено сутність поняття «готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі», а також виділено та теоретично обґрунтовано компоненти цієї готовності. Було встановлено, що готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії — це сукупність особистісно-професійних якостей, які сприяють ефективній взаємодії між суб'єктами освітнього процесу на засадах партнерства. Готовність майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі включає наступні компоненти: **мотиваційно-ціннісний** (мотиви, потреби до партнерської взаємодії, загальнолюдські та освітні цінності); **когнітивний** (знання про партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, його сутність, структуру, критерії та рівні сформованості, технології взаємодії); **праксіологічний** (комунікативні та організаторські уміння, що реалізуються у процесі партнерської взаємодії; уміння впроваджувати ефективні стратегії, технології, форми і засоби партнерської взаємодії; уміння здійснювати рефлексивний аналіз своєї діяльності та партнерів).

Перспективи подальшого дослідження ми вбачаємо у обґрунтуванні та розробці критеріїв, показників та рівнів готовності майбутніх вчителів до партнерської взаємодії в початковій школі. Передбачаємо, що представлені у поданому дослідженні компоненти готовності майбутніх вчителів до партнерської взаємодії в початковій школі стануть основою для розв'язання критеріального апарату та діагностичного інструментарію дослідження.

ДЖЕРЕЛА

1. Бірко Н. Партнерська взаємодія в системі інклюзивної освіти. *Humanitarium*. 2018. Т. 43. Вип. 2. С. 7-16.
2. Гармаш Т. А. Готовність до професійної діяльності як передумова ефективної управлінської діяльності майбутнього фахівця із логістики. *Науковий огляд*. 2022. № 4 (36). URL : https://www.researchgate.net/publication/340950436_GOTOVNIST_DO_PROFESIJOI_DIALNOSTI_AK_PEREDUMOVA_EFEKTIVNOI_UPRAVLINSKOI_DIALNOSTI_MAJBUTNOGO_FAHIVCA_IZ_LOGISTIKI (дата звернення: 19.11.2022).
3. Дідух В. В. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до взаємодії з учасниками освітнього процесу як актуальна проблема професійно-педагогічної освіти. *Теорія і методика професійної освіти*. 2020. Т. 4. Вип. 22. С. 131-134. URL : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_4/28.pdf (дата звернення: 23.11.2022).
4. Дубасенюк О. А. Партнерська взаємодія як база складова комунікативної компетентності майбутніх педагогів в умовах магістратури. *Вісник Луанського національного університету імені*

Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2022. № 1(349). Ч. 2. С. 15-25. URL : <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/article/view/773/778> (дата звернення: 09.11.2022).

5. Жаровцева Т. Г. Професійна готовність фахівців дошкільної освіти до роботи з неблагополучними сім'ями URL : https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2009/1_2_2009/54.pdf.pdf (дата звернення: 16.11.2022).

6. Івасів Н. С. Професійна іншомовна підготовка майбутніх фахівців з туризмознавства як педагогічна проблема. *Science and Education a New Dimension*. 2017. № 54 (126) С. 21-25. URL : <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/552908.pdf> (дата звернення: 9.11.2022).

7. Івлієва О. М. Критеріально-орієнтоване тестування в системі формування професійної готовності вчителя початкових класів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2001. 20 с.

8. Концепція Нової Української Школи, від 27.10.2016. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf> (дата звернення: 17.11.2022).

9. Костючек Л. Готовність майбутніх вчителів початкових класів до професійної діяльності URL : https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/39_1/visnuk_6.pdf (дата звернення: 9.11.2022).

10. Кручек В. А. Формування комунікативних умінь студентів вищих аграрних закладів освіти в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2004. 19 с.

11. Куземко Л. В. Досвід формування готовності до партнерської взаємодії у майбутніх учителів початкових класів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 78. С. 198-203. URL : <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/78/37.pdf> (дата звернення: 18.11.2022).

12. Матвієнко О. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : дис. ... к пед. наук : 13.00.04. Київ, 2010. 497 с.

13. Молоченко В. В. Формування у майбутніх фахівців аграрної сфери готовності до партнерської взаємодії у професійній діяльності : дис. ... к. пед. н. : 13.00.04. Вінниця, 2017. 265 с.

14. Ничкало Н. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2001. № 1. С. 9-22.

15. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті; світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук*. Київ : «К.І.С.», 2004. 112 с.

16. Староста В. І. Компоненти готовності майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності. *Електронний збірник наукових праць ЗОШППО*. 2019. № 3(35). URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsui/bitstream/lib/29616/1/2019_Starosta_Ukraina_Zaporizza_konfer_2019_3%2835%29.pdf

17. Що таке права людини? URL : <https://www.coe.int/uk/web/compass/what-are-human-rights-> (дата звернення: 10.11.22).

18. Epstein J. School and Family Partnerships // in Encyclopedia of Educational Research, edited by M. Alkin. New York : McMillan, 1992 p. 8.

REFERENCES

1. Birko, N. (2018). Partnerska vzaiemodiiia v systemi inkluzyvnoi osvity [Partnership interaction in the system of inclusive education]. *Humanitarium — Humanitarian*, 43 (2), 7–16 (in Ukrainian).

2. Harmash, T. A. (2022). Hotovnist do profesiinoi diialnosti yak peredumova efektyvnoi upravlinskoj diialnosti maibutnoho fakhivtsia iz lohistyky [Readiness for professional activity as a prerequisite for effective managerial activity of a future logistics specialist]. *Naukovyi ohliad – Scientific review*, 4 (36). Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/340950436_GOTOVNIST_DO_PROFESIINOI_DIALNOSTI_AK_PEREDUMOVA_EFEKTIVNOI_UPRAVLINSKOI_DIALNOSTI_MAJBUTNOGO_FAHIVCA_IZ_LOGISTIKI (accessed: 19 November 2022) (in Ukrainian).

3. Didukh, V. V. (2020). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do vzaiemodii z uchasnykamy osvitnoho protsesu yak aktualna problema profesiino-pedahohichnoi osvity [Formation of the readiness of future primary school teachers to interact with participants in the educational process as an actual problem of professional and pedagogical education]. *Teoriiia i metodyka profesiinoi osvity – Theory and methodology of professional education*, 4 (22), 131–134. Retrieved from: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_4/28.pdf (accessed: 23 November 2022) (in Ukrainian).

4. Dubaseniuk, O. A. (2022). Partnerska vzaiemodiiia yak bazova skladova komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv v umovakh mahistratury [Partner interaction as a basic

- component of the communicative competence of future teachers in the conditions of the master's degree]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka : Pedagogichni nauky – Bulletin of Luhansk National University named after Taras Shevchenko: Pedagogical Sciences*, 1(349). Ch.2, 15–25 (in Ukrainian).
5. Zharovtseva, T.H. (2009). Profesiina hotovnist fakhivtsiv doshkilnoi osvity do roboty z neblahopoluchnymy simiamy [Profesiina hotovnist fakhivtsiv doshkilnoi osvity do roboty z neblahopoluchnymy simiamy]. Retrieved from: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2009/1_2_2009/54.pdf.pdf (accessed: 16 November 2022) (in Ukrainian).
 6. Ivasiv, N. S. (2017). Profesiina inshomovna pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z turyzmoznavstva yak pedahohichna problema [Professional foreign language training of future tourism specialists as a pedagogical problem]. *Science and Education a New Dimension – Science and Education a New Dimension*, 54 (126), 21-25. Retrieved from: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/552908.pdf> (accessed: 9 November 2022) (in Ukrainian).
 7. Ivliieva, O. M. (2001). *Criterion-oriented testing in the system of formation of professional readiness of elementary school teachers*. Extended abstract of candidate's thesis. Odesa (in Ukrainian).
 8. Kontsepsiia Novoi Ukrainskoi Shkoly vid 27.10.2016 [Concept of the New Ukrainian School from October 27, 2016]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf> (in Ukrainian).
 9. Kostiuchek, L. (2019). Hotovnist maibutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv do profesiinoi diialnosti [Readiness of future primary school teachers for professional activity] Available at: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/39_1/visnuk_6.pdf (accessed: 9 November 2022) (in Ukrainian).
 10. Kruchek, V. A. (2004). *Formation of communicative skills of students of higher agricultural educational institutions in the process of studying psychological and pedagogical disciplines*: Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv (in Ukrainian).
 11. Kuzemko, L. V. (2021). Dosvid formuvannia hotovnosti do partnerskoi vzaiemodii u maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [The experience of forming readiness for partnership interaction among future primary school teachers]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 78, 198-203. Retrieved from: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/78/37.pdf> (accessed: 18 November 2022) (in Ukrainian).
 12. Matvienko, O. V. (2021). *Theoretical and methodological principles of training future teachers for pedagogical interaction in the educational and educational environment of the first grade school*: Doctor's thesis. Kyiv (in Ukrainian).
 13. Molochenko, V. V. (2017). *Formation of future specialists in the agrarian sphere of readiness for partnership interaction in professional activity*. Candidate's thesis. Vinnytsia (in Ukrainian).
 14. Nychkalo, N. (2001). Neperervna profesiina osvita yak filosofska tapedahohichna katehoriia [Continuing professional education as a philosophical and pedagogical category]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Continuing professional education: theory and practice*, 1, 9-22 (in Ukrainian).
 15. Pometun, O. I. & Ovcharuk, O. V. (2004). Discussion of Ukrainian teachers on the issues of introduction of the competence approach in Ukrainian education. *Competency approach in modern education; world experience and Ukrainian perspectives: Library of educational policy*. O. V. Ovcharuk (Ed.). Kyiv : «K.I.S.» (in Ukrainian).
 16. Starosta, V. I. (2019). Komponenty hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoii shkoly do profesiinoi diialnosti [Components of readiness of future primary school teachers for professional activity]. *Elektronnyi zbirnyk naukovykh prats ZOIPPO – Electronic collection of scientific works of ZOIPPO*, 3(35). Retrieved from: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/29616/1/2019_Starosta_Ukraina_Zaporizza_konfer_2019_3%2835%29.pdf (accessed: 18 November 2022) (in Ukrainian).
 17. Shcho take prava liudyny? (2021). [What are human rights?]. Available at: <https://www.coe.int/uk/web/compass/what-are-human-rights-> (accessed 10 November 2021) (in Ukrainian).
 18. Epstein, J. & Alkin, M. (1992). School and Family Partnerships. In *Encyclopedia of Educational Research*. M. Alkin (Ed.). New York : McMillan, 8 (in English).

Yepikhina M.

THE ESSENCE AND STRUCTURE OF THE FUTURE TEACHER'S READINESS FOR PARTNERSHIP IN PRIMARY SCHOOL

The relevance of the article is due to the problem of the quality of training of future primary school teachers in the conditions of modern education reform. A modern primary school teacher is an agent of changes in the modern educational space in the conditions of the formation of the "New Ukrainian School" Concept, who

is able to build special relationships with the participants of the educational process on the basis of partnership. The purpose of the article is to determine the essence and structure of the future teacher's readiness for partnership interaction in primary school. The purpose of the article is to justify the need to form a future teacher's readiness for partnership interaction in primary school, as well as to determine the essential content of the concept "future teacher's readiness for partnership interaction in primary school" and the structure of this phenomenon. In the course of the study, various approaches to defining the concept of "readiness of the future teacher for partnership interaction in primary school" were analyzed, the author's definition of the mentioned phenomenon was presented. It was established that the readiness of the future teacher for partnership interaction is a set of personal and professional qualities that contribute to effective interaction between the subjects of the educational process on the basis of partnership. The future teacher's readiness for partnership interaction in primary school includes the following components: motivational and value (includes motives, needs for partnership interaction, universal and educational values); cognitive (reflects knowledge about partnership interaction with participants in the educational process, its essence, structure, criteria and levels of formation, interaction technologies); praxeological (mastery of communicative and organizational skills in the process of partner interaction; ability to apply effective strategies, technologies, forms and means of partner interaction; ability to perform reflective analysis of one's activities). We see prospects for further research in determining the criteria, indicators and levels of readiness of future teachers for partnership interaction in primary school.

Keywords: future teacher; partnership interaction; Elementary School; professional readiness; structure; subjects of the educational process.

Рецензент

Желанова В.В. — д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до друку 01.12.2022р.

Прийнято до друку 06.12.2022р.

Кубг.edu.ua